

GOST BROJA

Mr. sc. Mateo Bratanić

“JA STUDIRAM POVIJEST?”

“Ja studiram povijest” – može zvučati gordo. Kada tome dodamo “u Zadru”, onda je to tek prava stvar! Ideja studiranja i proučavanja povijesti uvijek pretpostavlja jedan osjećaj veličine, grandioznosti i neizvjesnosti. Trnovit je put na koji se odvažavaju studenti. Ako baš hoćete, studij povijesti pun je neke važnosti, jer su povijesna univerzalnost i sveobuhvatnost sposobne stvoriti osjećaj “enciklopedijskoga respekta” prema povjesničarima, te im dati moralnu snagu “visokoga sudišta” pri odvagivanju i ocjenjivanju prošlih pojava. Povjesničara se poštuje i zbog količine pročitanih stranica i upijenih informacija. Međutim, sve je to jedna izivanjska slika i dojam koji je često manjkav ili čak pogrešan.

Romantičarski zanos nastao proučavanjem povijesti danas je tek ideja koja donosi potencijalne studente povijesti na hrvatska sveučilišta. Brojni studeni shvate da to nije ono što su očekivali i što su mislili da predstavlja studij povijesti. Naime, umjesto priče koja je već složena i koja ima svoj kontinuitet, od mladih povjesničara traži se usvajanje znanstvenog pristupa ovoj disciplini, postavljanje povijesnih problema, analiza i donošenje vlastitih zaključaka. Naravno, sve to zamaskirano je slušanjem predavanja, seminarskim obvezama i polaganjem brojnih ispita koji čine da se “od svih stabala šumu katkad i ne vidi najbolje”. Međutim, “šuma” postoji i ona se otkriva pozornijim gledanjem i osobnom nadarenošću na koje se pridodaju brojni sati rada. Upravo ovaj časopis studenata povijesti dokaz je da se događaju pozitivni rezultati, da se pojedinci kreću u ispravnome smjeru vlastitih inicijativa i želje za istraživanjem i poznavanjem osnova povijesnoga zanata.

U ime profesora mogu kazati da studentima nismo dali mnogo, ali smo im dali onoliko koliko smo mogli i koliko nam omogućuju uvjeti rada. Točno je da i mi svakim danom učimo zajedno sa studentima i da smo svi zajedno na putu znanja i istraživanja koji je beskonačan. Možda je u tome i draž povijesti: bezbrojnost tema, višestruke mogućnosti istraživanja, svakodnevno rađanje novih disciplina i znanstvenih pogleda. Računalo je postalo neizostavno u radu i nove mogućnosti stavljene su nam na raspolaganje. Zato se studij povijesti treba oblikovati na ideji “transfera informacija”, upućivanja studenata u osnove zanata te na razvijanje vještina u istraživanju i razmišljanju o povijesti.

Studijski programi povijesti zadnjih su godina doživjeli temeljite promjene, nažalost više u strukturi a manje u srži. Nasilna provedba famozne “Bologne” donijela je neke novosti pri studiranju, pa je neke stvari unazadila, a vide se i određeni pomaci na bolje. Sve ove promjene najbolje je promatrati i analizirati sa strane studentskog stanovišta.

Stari dodiplomski četverogodišnji sustav postaje ovogodišnji dinosaur na izdisaju. Za njim ostaju brojni studenti s hrpom nepoloženih ispita. Tomu je tako zahvaljujući ukidanju uvjeta. Stari sustav omogućavao je studiranje uz velik nivo opuštenosti koji se ogledao u mogućnosti da se padne godinu i više puta, a da se pri tom ne ugrozi pravo studiranja. Postojao je i apsolvantski staž u koji se ulazilo nakon odslušanog predavanja i koji je znao trajati više godina. Ta je fleksibilnost donekle jamčila da se može uz uloženi trud, prije ili kasnije studij uspješno privesti kraju.

Novi bolonjski sustav pretvorio je dodiplomski studij u dva studija: preddiplomski i diplomski, što je produljilo studiju za jednu godinu. Doduše, ukinut je apsolvantski staž, odnosno diplomski rad je potrebno obraniti u zadnjem semestru.

To je ponovno izjednačilo duljinu trajanja studija. Međutim, ovo trogodišnje pa dvogodišnje studiranje podosta se razlikuje od starog četverogodišnjeg sustava. Uvođenje ECTS bodovnog sustava i semestralnih ispita, taj studij obilježilo je "fast food sindromom": najprije valja ovladati osnovnim znanjima, a zatim ih pokazati na ispitu te prijeći na drugi predmet. Kao da studij nije tu zbog svoje svrhe i proučavanja, nego u skladu sa suvremenim globalizacijskim i internet trendovima, da se što prije dobiju osnovna znanja koja će povjesničari razvijati i nadopunjavati kasnije tijekom rada u struci. Nažalost, nema više opuštenog čitanja vrhunskih starih povjesničara, nema više kalkuliranja kada je najbolje izaći na određeni ispit, kako ih posložiti po težini i vremenu učenja, nego sada treba napraviti sve u što kraćem roku. U jedan ispitni rok nagura se preko 15 ispita, odnosno više njih u isti dan, što uzrokuje dodatni stres i nervozu kod studenata. Pohađanje predavanja i seminara postalo je obvezatno, zadaće su se udvostručile, potrebno je uvijek pratiti rad seminara i od studenta se traži da pročita nešto o temi koja je na dnevnome redu te da student ima vlastito mišljenje. Naravno, sve ovo može pomoći i olakšati spremanje ispita, no tempo postaje ubitačan. Pozitivna strana bolonjskog sustava je mogućnost izbora predmeta koji se žele slušati. To dolazi posebno do izražaja na diplomskom studiju koji je okrenut proučavanju specifičnog kronološkog razdoblja prema izboru studenta. Jednako tako, bodovi su omogućili da se ukidanjem uvjeta, barem na povijesti, može prenijeti na višu godinu predmet koji se na pojedinom ispitnom roku ne želi polagati. Međutim, problem je u tome što se taj predmet mora ponovno slušati sljedeće godine, što dodatno opterećuje.

Zadarski studij povijesti zamišljen je tako da se na preddiplomskom studiju u tri godine dobiju osnovne informacije o povijesnoj znanosti te o kronološkim razdobljima na nacionalnoj, regionalnoj i svjetskoj razini. Tako je, na određen način, studij postao "katalog mogućnosti" sa kojeg student na diplomskom studiju odabire što želi. Njega se dublje uvodi u određeno kronološko razdoblje koje je odabrao, a studij se sastoji od niza izbornih predmeta iskrojanih prema vlastitim željama studenata. Tome se pridodaju i predmeti neophodni za budući rad u školama. Bolonjski sustav će navodno donijeti i niz pozitivnih odlika, koje kod nas još nisu zaživjele. Jedna od njih je i mobilnost studenata, mogućnost da se studij nastavi bilo gdje unutar europskih sveučilišta koja rade unutar istog sustava, te da se tamo provede barem jedan semestar i da se priznaju svi odslušani i položeni ispiti. Na taj način prikupljeni ECTS bodovi pridodaju se ukupnom broju ostvarenih ECTS bodova. Druga prednost je tzv. "istovrijednost diplome" koja pretpostavlja i mogućnost istovjetnoga zapošljavanja unutar Europske unije.

Svakom je studiju u krajnjem cilju svrha budućeg zapošljavanja i rad u struci. U Hrvatskoj studenti povijesti nemaju baš tako svjetlu budućnost. Naime, nepromišljena politika državnih vlasti bez strategije zapošljavanja učinila je da se povjesničari teže zapošljavaju u struci. Sedam studija povijesti u Hrvatskoj, od kojih su četiri na jadranskoj obali, a kojima će se u jesen 2008. god. priključiti i studij na novoosnovanom Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu, dovelo je do hiperprodukcije kadrova koji se sve teže zapošljavaju unutar školskog sustava te u znanstvenim institucijama. Sve je više ljudi u često bezuspješnoj potrazi za poslom, pa su mnogi prisiljeni raditi izvan struke. U takvim okolnostima potrebne su nove ideje i promišljanja kako unaprijediti povijesnu znanost u Hrvatskoj. Možda i ovaj studentski časopis budne jedna od kockica na tom mozaiku.